AH 637
2026Z20347

Antwoord van staatssecretaris Aerdts (Economische Zaken en Klimaat) (ontvangen 16 november 2026)

Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2026-2027, nr. 398

Vraag 1

Bent u bekend met het inmiddels bijna 10 jaar oude artikel 'Google moet stoppen met automatisch discrimineren' dat aankaart dat de zoekmachine van Google in sommige gevallen discriminerende vraagsuggesties geeft?

Antwoord

Ja.

Vraag 2

Bent u bekend met het feit dat dit nog steeds niet is opgelost, wat blijkt uit dat bij het intypen van 'alle Marokkanen z' op google.nl bij gebruik van een incognitovenster op 11 augustus 2026, Google deze vraagsuggestie aanvulde met discriminerende teksten zoals 'alle Marokkanen zijn kanker ratten' of 'alle Marokkanen weg'?

Antwoord

Er zijn, zoals ook blijkt uit de bronnen die u aanhaalt in vraag 4, aanwijzingen dat producten van Google in sommige gevallen ongepaste vraagsuggesties geven. Het voorbeeld in deze vraag heb ik niet kunnen verifiëren. Inmiddels geeft google.nl bij het doorlopen van deze stappen andere vraagsuggesties dan de suggesties die u op 11 augustus 2026 heeft waargenomen.

Vraag 3

Bent u daarnaast bekend met het feit dat na het indienen van de zoekopdracht 'overlast' in combinatie met de naam van een gemeente op google.nl bij gebruik van een incognitovenster op 11 augustus, in het geval van onder meer de gemeenten Veenendaal, Tiel, Culemborg, Oosterhout, Hoogezand, Zutphen en Weert, Google de 'Meer om te vragen'-suggesties 'Hoeveel Marokkanen wonen/zijn er in [gemeente x]?' of 'Hoeveel Turken wonen/zijn er in [gemeente x]?' opperde en dat de knop om ongepaste suggesties te melden bij dit type zoekresultaat ontbreekt?

Antwoord

De voorbeelden van zoekopdrachten die u in deze en de vorige vraag aanhaalt, zijn zeer verontrustend. Dergelijke insinuerende en discriminerende suggesties horen niet thuis in digitale systemen. Ik heb het voorbeeld in deze vraag niet kunnen verifiëren. Inmiddels geeft google.nl bij het doorlopen van deze stappen andere suggesties dan de suggesties die u op 11 augustus 2026 heeft waargenomen.

Vraag 4

Bent u ook bekend met de berichtgeving van Euronews[1] en Le Monde[2] dat het AI-gegeneerde antwoord van Google eind augustus 2026 op de zin 'ik ben alleen met een Italiaan' gesprekstips betrof, maar bij dezelfde zin met 'Algerijn' in plaats van 'Italiaan', het model vroeg of je in gevaar was en je het nummer van de politie toonde?

Antwoord

Ja.

Vraag 5

Deelt u de mening dat dergelijke vraagsuggesties en AI-antwoorden, die automatisch gegenereerd en getoond worden, een discriminerend verband leggen door overlast of gevaar te koppelen aan afkomst?

Antwoord

Ja, de vraagsuggesties en AI-antwoorden die u noemt in vraag 3 en vraag 4 kunnen onterecht de indruk wekken dat er een verband bestaat tussen overlast, gevaar en afkomst. Het koppelen van maatschappelijke misstanden aan bevolkingsgroepen kan leiden tot het ontstaan of bevestigen van reeds bestaande stereotype beelden. Die stereotypen kunnen onterechte vormen van uitsluiting op basis van gedeelde groepskenmerken tot gevolg hebben. Op die manier kunnen negatieve vraagsuggesties leiden tot discriminatie, bijvoorbeeld op grond van afkomst.

Vraag 6

[1] Euronews, 27 augustus 2026. https://www.euronews.com/2026/08/27/coffee-for-a-frenchman-police-for-an-algerian-users-accuse-gemini-of-bias

[2] Le Monde, 25 augustus 2026. https://www.lemonde.fr/pixels/article/2026/08/25/biais-racistes-de-gemini-google-travaillea-desameliorations_6756601_4408996.html

Hoe beoordeelt u de aanpak van Google om, net als bij de vraagsuggesties, dit soort patronen pas na ophef of een melding bij te sturen, en dan vooral voor de vraag die in het nieuws kwam, terwijl hetzelfde patroon in het model kan blijven zitten en bij andere vragen onopgemerkt blijft?

Antwoord

Het is onacceptabel wanneer modellen discriminatoire patronen bevatten en reproduceren. Ik vind het belangrijk dat dergelijke patronen proactief worden herkend en aangepakt, in plaats van dat er achteraf wordt ingegrepen zodra er ophef ontstaat. Op grond van de digitaledienstenverordening (*Digital Services Act*, DSA) heeft Google als zeer grote onlinezoekmachine (*Very Large Online Search Engine*, VLOSE) de verplichting om jaarlijks de systeemrisico's van haar dienst te beoordelen, waaronder de verspreiding van illegale inhoud en negatieve effecten op de uitoefening van grondrechten, waaronder het grondrecht non-discriminatie. Bij die beoordeling moet Google uitdrukkelijk letten op het ontwerp van haar algoritmische systemen, zoals de functie die zoekopdrachten automatisch aanvult (artikel 34). Op grond van artikel 35 moet Google vervolgens redelijke, evenredige en doeltreffende maatregelen nemen om de vastgestelde risico's te mitigeren. Het is uiteindelijk aan de Europese Commissie als bevoegde toezichthouder om toe te zien op de naleving door Google van deze verplichtingen.

Vraag 7

Welke risico's ziet u daarbij nu dezelfde modellen de basis vormen van steeds meer toepassingen, waardoor zulke vooroordelen niet in elk geval zichtbaar worden maar wel ongemerkt kunnen doorwerken?

Antwoord

Dit kan leiden tot vooringenomenheid in digitale systemen en toepassingen, waardoor het risico op discriminatie toeneemt. De gevolgen hiervan kunnen ingrijpend zijn, zowel voor individuen als voor de samenleving als geheel. Het is daarom van groot belang om vooringenomenheid in modellen zoveel mogelijk te voorkomen en tegen te gaan.

Vraag 8

Hoe kijkt u naar de verantwoordelijkheid van Google en andere leveranciers van grote AI-modellen om vooroordelen uit de trainingsdata vooraf, bij het ontwerp en bij de toetsing van hun modellen, te herkennen en in het model zelf te corrigeren, bijvoorbeeld via red-teaming of biasaudits, in plaats van de uitkomsten per geval bij te sturen nadat gebruikers of media ze toevallig hebben opgemerkt?

Antwoord

Ik vind het belangrijk dat risico's op vooroordelen in grote AI-modellen structureel, en zo vroeg mogelijk, worden geïdentificeerd en beperkt, en niet alleen achteraf per geval worden gecorrigeerd. De verantwoordelijkheid van Google en andere leveranciers van grote AI-modellen is vastgelegd in de AI-verordening. De AI-verordening stelt eisen aan de ontwikkelingen en het gebruik van AI in de Europese Unie. Er worden ten eerste eisen aan *General Purpose AI Modellen (GPAI-modellen)* gesteld*.* Dit zijn de grote modellen die verwerkt kunnen worden in heel veel verschillende AI-systemen. Aanbieders van GPAI-modellen moeten op basis van de AI-verordening technische documentatie bijhouden over het trainings- en testproces en de resultaten van evaluaties. Bovendien moeten aanbieders zorgen voor actuele informatie die toegankelijk is voor de aanbieders van systemen die het model gebruiken. Deze informatie moet hen in staat stellen de mogelijkheden en beperkingen van het model te begrijpen en aan hun eigen verplichtingen van de AI-verordening te voldoen.

De AI-verordening stelt daarnaast aanvullende eisen aan de subcategorie GPAI met systeemrisico's. Dit zijn modellen die, op basis van benchmark analyse of expertbeoordelingen, een vermeend hoog impact gehalte hebben. Dit zijn de *frontier* modellen die met een grote hoeveelheid rekenkracht zijn getraind en vergaande capaciteiten hebben ten opzichte van oudere AI-modellen. Voor deze modellen gelden aanvullende risicomanagementeisen om mitigerende maatregelen te nemen om de risico's die uit deze nieuwe capaciteiten voortkomen te mitigeren. Hier vallen ook risico's op discriminatie onder.

Ook AI-modellen die buiten de categorie 'GPAI met systeemrisico's' vallen, zullen op grond van de AI-verordening actief de risico's op de gezondheid, veiligheid en mensenrechten moeten mitigeren indien het model gebruikt wordt voor hoog risico AI-systemen in impactvolle gebieden zoals bijvoorbeeld het onderwijs, de

rechtshandhaving of bij het toekennen van toeslagen. Hierbij hebben de aanbieders van die hoog risico AI-systemen ook de verplichting om ervoor te zorgen dat de trainingsdata representatief is en dat bias in de data gemitigeerd wordt.

Zoals ook aangegeven in het antwoord op vraag 6, hebben VLOSE op basis van de DSA daarnaast de verplichting om bij het ontwerp van hun algoritmische systemen maatregelen te nemen die de systeemrisico's beperken die hieruit voort kunnen komen.

Vraag 9

Deelt u de mening dat het onacceptabel is dat een groot en invloedrijk platform als Google op deze manier bijdraagt aan het in stand houden en versterken van vooroordelen, en dat de omvang en het bereik van Google diens verantwoordelijkheid alleen maar groter maken?

Antwoord

Ja, het is bij elk platform onacceptabel dat vooroordelen in stand worden gehouden of worden versterkt. Dat geldt ook voor Google.

Vraag 10

Bent u hierover in gesprek met Google en andere leveranciers van grote AI-modellen, en is bij u bekend of zij structureel testen op discriminerende associaties in hun zoeksuggesties, aanbevelingsalgoritmes, autocomplete-functies en AI-antwoorden? Zo ja, wat heeft dat gesprek tot nu toe opgeleverd? Zo nee, bent u bereid dit gesprek aan te gaan en dit bij hen na te vragen?

Antwoord

Google heeft desgevraagd aangegeven dat controle een continu proces is waarin geautomatiseerd toezicht wordt gecombineerd met menselijk toezicht. Google geeft aan dat 'autocomplete' beschikt over geautomatiseerde systemen die zijn ontworpen om te voorkomen dat niet behulpzame voorspellingen, en voorspellingen die strijdig zijn met het contentbeleid van Google of de wet verschijnen. Deze systemen proberen voorspellingen te identificeren die gewelddadig, expliciet seksueel, haatdragend, denigrerend of gevaarlijk zijn, of die tot dergelijke content leiden. Dit omvat ook voorspellingen waarvan het onwaarschijnlijk is dat ze veel betrouwbare content opleveren, zoals onbevestigde geruchten na een nieuwsgebeurtenis. Google wijst er daarnaast op als haar geautomatiseerde systemen dergelijke voorspellingen niet filteren, dat de handhavingsteams van Google de voorspellingen die het contentbeleid of de wet schenden verwijderen. In deze gevallen wordt de voorspelling in kwestie en nauw verwante variaties verwijderd. Google geeft ten slotte aan dat het ook voor

gebruikers mogelijk is om meldingen te doen wanneer zij van mening zijn dat bijvoorbeeld een specifieke zoeksuggestie in strijd is met het contentbeleid van Google.

Meldingen en het naar voren komen van ongewenste patronen worden volgens Google ook gebruikt om hun systemen verder te trainen en te verfijnen. Verder geeft Google aan dat het haar AI-modellen test via onder andere *red-teaming*, voordat deze openbaar worden uitgerold. Google test de modellen bijvoorbeeld op gevoelige demografische, culturele en politieke zoekopdrachten. Ook geeft Google aan dat grote taalmodellen leren van informatie op het internet, en dat zij daardoor investeren in het opschonen van trainingsdata door de inzet van menselijke feedback en door regionale protocollen op te zetten om vooringenomenheid te neutraliseren voordat systemen in productie gaan.

Vraag 11

Heeft u inzicht in de wijze waarop dergelijke vraagsuggesties en AI-antwoorden van Google tot stand komen? Zo nee, welke maatregelen treft u om dit inzicht wel te krijgen, en in hoeverre kan de digitaledienstenverordening (DSA) hierbij worden ingezet om transparantie van Google over de werking van deze systemen af te dwingen?

Antwoord

Google heeft desgevraagd aangegeven dat vraagsuggesties een weerspiegeling zijn van eerdere Google zoekopdrachten. Om te bepalen welke voorspellingen worden getoond, zoeken de systemen van Google naar veelvoorkomende zoekopdrachten die overeenkomen met wat iemand in het zoekvak begint te typen, maar ze houden ook rekening met de taal van de zoekopdracht, de locatie waar een zoekopdracht vandaan komt, actuele interesse in een zoekopdracht en de eerdere zoekopdrachten van een gebruiker. Als zoekopdrachten in een incognitovenster worden gedaan, dan is een deel van bovenstaande informatie (zoals zoekgeschiedenis) niet beschikbaar of beperkter, en zullen de suggesties over het algemeen op minder informatie gebaseerd zijn.

Op grond van artikel 51 en 67 van de DSA moeten de Europese Commissie en de digitaledienstencoördinator van vestiging ook gegevens kunnen opvragen bij Google en uitleg eisen over de werking van zijn algoritmische systemen, zoals de zoeksuggesties. Voor Google is die coördinator het Ierse *Coimisiún na Meán*. Daarnaast kunnen erkende onafhankelijke onderzoekers op grond van artikel 40 DSA toegang krijgen tot gegevens voor onderzoek naar systeemrisico’s, waaronder discriminatie. De Autoriteit Consument en Markt (ACM) kan als Nederlandse digitaledienstencoördinator aanvragen van Nederlandse onderzoekers doorsturen en ondersteunt de Commissie bij het toezicht.

Vraag 12

Hoe verklaart u dat deze discriminerende suggesties jarenlang zichtbaar zijn gebleven, terwijl Google onder de DSA al verplicht is de risico's van discriminatie in kaart te brengen en zich daarop jaarlijks onafhankelijk te laten controleren? Gelden deze verplichtingen wat u betreft ook voor de AI-antwoorden in de zoekmachine van Google, en zo ja, hoe wordt daarop toegezien?

Antwoord

Ik kan niet beoordelen hoe het mogelijk is dat deze discriminerende suggesties zichtbaar zijn gebleven. Zoals eerder genoemd in het antwoord op vraag 6, verplicht de DSA Google om systeemrisico’s, waaronder discriminatoire content, te beoordelen en daartegen maatregelen te nemen. Het is aan de Europese Commissie als bevoegde toezichthouder om daarop toezicht te houden.

Vraag 13

Welke verplichtingen hebben aanbieders van grote AI-modellen onder de AI-verordening om vooroordelen in hun modellen te beoordelen en te beperken, en wie ziet daarop toe?

Antwoord

Zie hiervoor het antwoord op vraag 7 en 8. Het Europese *AI Office* zal toezicht houden op GPAI-modellen. Indien de modellen onderdeel zijn van hoog risico AI-systemen, zullen nationale toezichthouders hier toezicht op houden.

Vraag 14

Welke oplossingsrichtingen ziet u om vooroordelen in zoeksuggesties en in grote AI-modellen structureel op te sporen en te beperken, in plaats van per geval na meldingen, bijvoorbeeld via onafhankelijke audits of algoritmetoezicht?

Antwoord

Ik vind het belangrijk dat vooroordelen in zoeksuggesties en in grote AI-modellen structureel worden aangepakt. Zoals ook aangegeven in de antwoorden op vragen 6 en 11 biedt de DSA (artikel 34, 35 en 40) hiervoor geschikte handvatten. Zoals ook aangegeven in het antwoord op vraag 8, biedt de AI-verordening aanvullende handvatten als het gaat om een GPAI-model met systeemrisico's (artikel 53 en 55). Het is uiteindelijk aan de bevoegde toezichthouders om toe te zien op de naleving van de geldende wet- en regelgeving.

Vraag 15

Bent u bereid in Europees verband te bepleiten dat platformen en aanbieders van AI-modellen zoals Google niet alleen moeten rapporteren dát zij hun systemen toetsen op discriminatie, maar ook openbaar moeten maken wat die toetsing oplevert en wat zij met de uitkomsten doen?

Antwoord

De AI-verordening bevat al verschillende documentatie- en informatie-verplichtingen in artikel 53 en 55 voor aanbieders van GPAI-modellen. De AI Office kan bovendien informatie en testresultaten opvragen en, wanneer de beschikbare informatie onvoldoende is, zelf evaluaties van modellen uitvoeren.

Ook onder de DSA kunnen de Europese Commissie en de digitaledienstencoördinator (in Nederland is dat de ACM) inzicht vragen in de werking en het testen van algoritmische systemen van VLOSE zoals Google. Omdat de toezichthouders al geëquipeerd zijn hierop te handhaven, ben ik niet voornemens een wijziging van het Europees wettelijk kader te bepleiten.

Vraag 16

Bent u bereid Google op korte termijn aan te spreken op het ontbreken van een meldknop bij de Meer om te vragen' suggesties en op de voorbeelden uit deze vragen?

Antwoord

Google heeft desgevraagd aangegeven dat er binnen de zoekmachine en de generatieve AI-functies ingebouwde feedbackopties bestaan, en dat deze staan op plekken waar deze voor gebruikers, in de ogen van Google, het meest nuttig zijn. Om een webpagina overzichtelijk te houden geeft Google aan dat het niet wenselijk is dat bij elk sub-element van de zoekresultatenpagina een meldknop-icoon wordt geplaatst. Elke pagina heeft wel een feedbacklink onderaan de pagina waar gebruikers een melding kunnen doorgeven. Google heeft daarnaast aangegeven dat de productteams van Google doorlopend evalueren hoe de toegankelijkheid en zichtbaarheid van meldmechanismen zoals bij 'Meer om te vragen' suggesties, kan worden verbeterd.

Het is aan de toezichthouder om te beoordelen of er sprake is van een overtreding van de hiervoor geldende wet- en regelgeving. Indien dat zo is, dan zal de toezichthouder Google aanspreken hierover.

Vraag 17

Bent u bereid deze situatie ook te melden bij de Autoriteit Consument en Markt en de Europese Commissie, en de Kamer te informeren over de reacties?

Antwoord

Ja, we zullen de signalen meenemen in de reguliere gesprekken met de toezichthouders. Het kabinet heeft geen bevoegdheid om aanwijzingen te geven aan de toezichthouders, gezien deze onafhankelijk zijn, noch een bijzondere positie om dit te melden. Wij blijven als vanzelfsprekend wel effectief toezicht en handhaving van de AI-verordening en de DSA faciliteren en steunen.

Vraag 18

Bent u bereid de Nationaal Coördinator tegen Discriminatie en Racisme te betrekken bij de aanpak van discriminatie door zoekmachines en AI-systemen?

Antwoord

Ja, we zullen dit onderwerp met de Nationaal Coördinator tegen Discriminatie en Racisme (NCDR) bespreken en verkennen waar we elkaar kunnen versterken. De NCDR heeft op het laatste Nationaal Congres tegen Discriminatie en Racisme ook aandacht besteed aan onder andere algoritmische en AI-discriminatie.

Vraag 19

Kunt u de vragen afzonderlijk van elkaar beantwoorden?

Antwoord

Ja.